

судновий орган, у разі коли особа, що порушила певне зобов'язання не виконає обов'язок довести свою невинність, все одно повинен робити висновок про наявність або відсутність провини, так як поняття провини, згідно ч.1 ст.614 є підставою для несення відповідальності . Можливо в даній ситуації орган судової влади зобов'язаний, за власною ініціативою, вимагати у боржника надати докази, що говорять про вчинення ним заходів для належного виконання своїх обов'язків. Тобто, презумпція вини, якщо посилається на ст.614 ЦК України, реально може мати значення лиш в тому випадку, коли судновий орган не вправі зажадати доказів, що визначають провину боржника перед кредитором, але в той же час, не позбавляє суд від необхідності довести відсутність або наявність факту провини, так як поняття провини є підставою для відповідальності. Особливість презумпцій вини в ЦК України в тому, що зазвичай, зазначено те, яким чином особа, яка порушила зобов'язання або заподіяла шкоду, повинна доводити свою невинність. Тобто, законодавча система дає можливість спростувати презумпцію. Абз.2 ч.1 ст.614 встановив загальне правило для всіх існуючих презумпцій - для того щоб особа, яка порушила зобов'язання, змогла довести свою невинність, слід довести прийняття всіх залежних від неї заходів для належного виконання зобов'язань.

Деякими нормами визначені спеціальні вимоги для доведення . Наприклад , ч.1 ст.906 ЦК України визначає, що виконавець, який порушив договір з надання певних послуг за плату при здійсненні підприємницької діяльності, щоб спростувати власну провину, зобов'язаний довести, що належне з його боку виконання зобов'язань було неможливим, з причин непереборної сили або форс мажорних обставин [3].

Якщо розглядати дане поняття у сфері цивільно-правових відносин, то, стає очевидним, що презумпція невинуватості направлена на те, щоб захищати громадян України, чи будь якої іншої держави (якщо розглядати цивільно-правові відносини міжнародного права), від неправомірного свавілля органів влади в особі уповноважених осіб чи державних установ. В країнах з розвинутою законодавчою системою, кожний громадянин має законне право оскаржити у судовому порядку будь яке рішення органів влади. В разі оскарження, можлива, навіть, матеріальна компенсація за моральну шкоду. Однак, слід зауважити, що не всі громадяни готові чесно слідувати закону в звичайному житті. Недоліком презумпції невинності для уповноважених органів влади в даному випадку, є ускладнення процедури доведення провини громадянина, який порушив закон і користується своїм винятковим правом презумпції невинуватості.

Список використаних джерел:

1. Голодницький Е. Презумпції і фікції в новому Цивільному кодексі України // Юридична практика. 2004. №48 (362). с. 6.
2. Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. // Ц58 Д.В. Боброва, О.В. Дзера, А.С. Довгерт та ін.; За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. К.: Юрінком Інтер, 1999. с. 864.
3. Цивільний кодекс України. Прийнятий 16 січня 2004р. // Відомості Верховної Ради України. 2003. №40-44. с. 356.

Крунь Вікторія Ігорівна, курсант 2 курсу ННПФЕКП НАВС
Науковий керівник: Власенко В.П., доцент кафедри теорії держави та права НАВС, кандидат юридичних наук

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ЗДІЙСНЕННЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ

Форми здійснення функцій характеризують зв'язок держави з правом як одним з основних засобів здійснення влади. Через право держава проводить в життя свої функції, свої економічні, політичні, ідеологічні завдання. В одних випадках держава видає юридичні норми, в других – організовує їх виконання, у третіх – забезпечує та охороняє їх. В залежності від цього й розрізняють три основні правові форми здійснення функцій держави:

1. Правотворча – державна діяльність, що знаходить свій вираз у розробці та прийнятті юридичних норм, в яких закріплюються програми діяльності людей. Вона полягає у виданні нормативних актів, тобто актів, які встановлюють нові норми, змінюють або відмінюють старі.

2. Правовиконавча – державна діяльність, що виражається у прийнятті заходів щодо виконання норм права. Вона полягає головним чином у виданні індивідуальних актів, тобто актів, які розраховані тільки на даний, конкретний випадок (наприклад, видання одноразового планового акту на будівництво, призначення особи на посаду тощо).

3. Правозабезпечуюча (правоохоронна) – державна діяльність, яка має на меті контроль та нагляд за дотриманням і виконанням норм, а також застосовує примусові заходи до порушників встановлених норм. В процесі здійснення цієї функції вирішуються юридичні справи, пов'язані із застосуванням санкцій, спорами між окремими особами тощо [4].

Кожна окрема взята функція держави поєднує в собі ці форми, а також методи їх здійснення. Але кожна функція має свої певні особливості, які характерні для виконання тієї чи іншої функції держави. Для прикладу можна взяти охоронну функцію. Для виконання завдань цієї функції застосовуються такі форми:

1) правотворчість – виражається у правовому регулюванні шляхом видання відповідними державними органами нормативних актів щодо застосування норм права, спрямованих на забезпечення здійснення прав та свобод громадян;

2) безпосередня організаторська діяльність (правовиконавча форма) – виражається у проведенні конкретних заходів, що стосуються зазначених питань: розподіл кадрів, їх навчання, забезпечення технічними засобами, організація цієї роботи;

3) правозабезпечення – виражається у здійсненні нагляду за неухильним виконанням положень нормативних актів, контролі за виконанням норм права, у забезпеченні правопорядку, безпосередній охороні життя громадян, запобіганні порушенням шляхом застосування різних санкцій [1].

Методи при здійсненні цієї функції мають дещо особливий характер, як то переконання шляхом правового виховання населення, проведення різних попереджувальних заходів, агітації; заохочення шляхом пропаганди досвіду й надання різних пільг та нагород особам, колективам, які самі не допускають правопорушень і беруть активну участь у боротьбі з ними; метод примусу має на увазі застосування до суб'єктів, що скоїли правопорушення заходів покарання, перевиховання тощо [2, с. 135].

Метод переконання зводиться до заохочення суб'єктів суспільних відносин до певних дій (поведінки, діяльності), які відповідають їх волі без застосування силового тиску, таким чином забезпечуючи свободу вибору. Переконання в основному здійснюється через такі юридичні засоби, як суб'єктивні права, законні інтереси, пільги тощо.

Методи рекомендації і заохочення мають місце тоді, коли держава орієнтує й спонукає суб'єктів суспільних відносин до певного варіанту поведінки, який є бажаним, з її точки зору. Використовуючи ці методи, держава може досягти значних успіхів у стимулюванні суспільно корисної діяльності.

Метод примусу застосовується при порушенні правових норм та їх невиконанні. Він виражається в залученні суб'єктів суспільних відносин до певної поведінки за допомогою силового тиску (супроти волі тих, ким управляють), таким чином обмежуючи свободу їх вибору. Примус може здійснюватись через такі юридичні засоби, як міри припинення здійснення правопорушень, покарання тощо [3].

Іноді методи поєднують з формами діяльності держави. Так, В.В. Копейчиков виділяв методи в рамках видів діяльності, яку здійснює держава (правотворчої, управлінської (виконавчорозпорядчої), правоохоронної та організаційної). Методи правотворчої діяльності держави – засоби і способи підготовки, прийняття й оприлюднення законів та інших нормативно-правових актів, що забезпечують здійснення державних функцій. Управлінські методи – засоби і способи здійснення виконавчо-розпорядчої діяльності у сфері реалізації функцій держави. Правоохоронні методи – засоби і способи правоохоронної діяльності відповідних державних органів.

Організаційні методи – засоби і способи здійснення організаційного виду діяльності з забезпечення реалізації державних функцій. До них відносять: програмування; прогнозування; дослідження; здійснення оперативного аналізу та ін. [1].

У деяких випадках методи розрізняються в залежності від діяльності держави на міжнародній арені й усередині країни, іноді – у залежності від особливостей державного управління, що розуміється в широкому смислі цих слів, наприклад, методи адміністративної діяльності докорінно відрізняються від правосуддя. Розрізняються методи економічні, адміністративні та ідеологічні. До першого відносять використання економічних важелів у державному управлінні, наприклад, зниження податків на виробництво визначених товарів для його збільшення, інвестиції коштів держави в ті або інші галузі економіки, що відповідає розподілу витрат державного бюджету, на міжнародній арені – договори про преференційну торгівлю (для товарів різних країн взаємно встановлюються більш сприятливі умови імпорту та експорту) [4].

Адміністративні методи пов'язані з підпорядкованістю, обов'язком виконання законних вказівок державних органів, посадових осіб, примусом, організаційною роботою. Ступінь примусу може бути неоднаковим. Серед методів примусу може бути і догани по службі, і штрафи за порушення правил дорожнього руху, і конфіскація майна (наприклад, можлива конфіскація в державний бюджет усієї суми доходів, з яким не виплачені податки), і карні покарання за злочини у відношенні суспільства, держави, особистості.

Ідеологічні методи пов'язані з виховною діяльністю держави. Так само, як і при класифікації форм здійснення функцій, виділяють правові і неправові методи, розрізняють демократичні та авторитарні методи здійснення функцій держави (останні пов'язані з насильством).

З погляду особливостей волевиявлення держави розрізняють методи стимулювання (заохочення), дозволу, охорони, вимоги, заборони, репресії.

Стимулювання широко застосовується державною владою в будь-якій країні для орієнтації поведінки учасників суспільних відносин (громадян, юридичних осіб та ін.), їхньої діяльності в такому напрямку, яку держава вважає за необхідне і яке визначають її органи. Так, звільнення від податків тієї частки прибутку, що йде на добродійність, розвиток культури, скорочує витрати держави на цю мету і разом з тим сприяє підтримці малозабезпечених шарів населення, загальнодоступності культурних досягнень. Для стимулювання іноземних капіталовкладень держава звичайно на кілька років звільняє підприємства з іноземним капіталом від сплати податків; держава стимулює розвиток іноземного туризму, поповнюючи цим державну скарбницю; установлюючи високі мита на деякі види ввезених у країну зарубіжних товарів, воно заохочує цим розвиток відповідних галузей промисловості своєї країни.

Таким чином, спрямованість діяльності держави вимагає виокремлення та поєднання форм та методів забезпечення функцій держави, що обов'язково повинні ґрунтуватись на загальнолюдських, правових цінностях суспільства.

Список використаних джерел:

1. Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. / А.М. Колодій, В.В. Копейчиков, С.Л. Лисенков та ін.; За ред. В.В. Копейчикова. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 317 с.
2. Оксамытний В. В. Общая теория государства и права : учеб. для студ. вузов / В. В. Оксамытний. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 511 с.
3. Скакун О.Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун. – Вид. 4-те, допов. і перероб. – Київ : Правова єдність : Алерта, 2014. – 524 с.
4. Теорія держави і права : підручник / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2015. – 468 с.

**Лещинська Анна Русланівна,
курсант 1 курсу ЦСФП НАВС
Науковий керівник:
Кривицький Ю.В., старший
викладач кафедри теорії держави**